

NEKROLOG

KNUD FÆSTER

24. JULI 1887 - 30. JANUAR 1966

De 30. januar d. å. døde driftsbestyrer civilingeniør Knud Fæster.

Næppe mange af de yngre indenfor grønlandsadministrationen kendte Knud Fæster, som fratrådte sin stilling som driftsbestyrer for Den kongelige grønlandske Handels oliefabrik i København i 1956 efter mere end 40 års virke i grønlandstjenesten.

Knud Fæster var født på Frederiksberg. Faderen, der var telegrafist, flyttede flere gange, til Nykøbing F. og til Odense, indtil han blev telegrafbestyrer i Svendborg i 1905. Knud Fæster afsluttede sin skolegang med præliminæreksamen fra Odense Katedralskole i 1905 og tog derefter adgangseksamen til Polyteknisk Læreanstalt, hvor han afsluttede sine studier som fabriksingeniør i 1913.

Allerede i 1912 havde Fæster sin første grønlandsopgave og efter en kort ansættelse på Statsprøveanstalten blev han i 1913 ansat i »Styrelsen for Kolonierne i Grønland«, som det dengang hed.

Ingeniør Fæsters opgaver indenfor grønlandstjenesten blev mangeartede og vidtspændende, og på afgørende punkter har Fæsters arbejde haft indflydelse på udviklingen i Grønland. Fæster var en fremragende teknisk begavelse, og han løste opgaverne med ildhu og en sjælden fin følelse for, at målet med arbejdet var at gavne det grønlandske samfund.

Den største opgave, Fæster fik stillet, var vel nok oliefabrikken i København, den fabrik som han blev driftsbestyrer for og i en lang årrække ledede med dygtighed ved siden af sine øvrige grønlandsopgaver. Oliefabrikken blev opført for at oparbejde olie af spækket fra sæler og hvaler og af fiskelever, og fabrikken åbnede nye muligheder for de grønlandske fangere og fiskere.

Fæster planlagde og projekterede oliefabrikken og hans tekniske begavelse og originalitet prægede denne virksomhed, som på det tidspunkt, den stod færdig, var langt forud for sin tid. Fæster valgte helt nye metoder for olieudvindingen, en enkelt af disse metoder udtog han patent på, og først mange år senere blev Fæsters metoder almindelige ved udvindingen af sødyrolier.

Da udviklingen indenfor fiskeriet i Grønland tog fart, blev det Fæster, som eneste kemiker indenfor grønlandsadministrationen, som fik til opgave at planlægge anlæg og metoder for oparbejdning af fiskeprodukterne, opgaver som han løste i samarbejde med grønlandsadministrationens personale i København og Grønland. Produktionsvejledningen for saltfisk er i alt væsentligt udarbejdet af ingeniør Fæster. Her, som på alle områder indenfor levnedsmiddeltilvirkningen, satte Fæster strenge krav til kvaliteten, vel nok strengere end det på den tid var almindeligt, og skabte derved grundlaget for den særstilling, den grønlandske saltfisk i dag har på markedet på grund af den fine kvalitet.

Da man efter den sidste krig indledte industrialiseringen indenfor produktionen i Grønland, var Fæster med fra starten. Hermetikfabrikken i Holsteinsborg, som blev anlagt kort efter krigens afslutning, var i det væsentlige Fæsters værk. Her produceredes for første gang i Grønland hermetikrejer, og da man senere opdagede de rige rejefelter i Diskobugten, var ingeniør Fæster igen den ledende kraft i planlægning og projektering af rejindustrianlægget i Christianshåb.

En opgave af særlig stort omfang løste Fæster med opførelsen af lammeslagteriet og rejhermetikfabrikken i Narssaq. Også her brød Fæster på adskillige punkter med gængs opfattelse, og han

gennemførte med autoritet, at anlægget blev opført i en størrelse og teknisk kvalitet, som ikke tidligere var set i Grønland. En hård vinter umiddelbart før fabriksanlæggets færdiggørelse mere end halverede fårebestanden i Sydgrønland og forrykkede dermed på afgørende måde fabrikkens driftsøkonomiske muligheder, og de først år efter anlæggets færdiggørelse, var driftsresultaterne utilfredsstillende og fabrikken udsat for kritik.

I dag kan alle se, at Fæster disponerede rigtigt, da han opførte Narssaq-fabrikken. Fabrikken har nu været i drift i 15 år og er stadig fuldt tidsvarende ved siden af, at fabrikkens drift giver overskud.

I årene op til 2. verdenskrig foretog Fæster adskillige rejser til Grønland. Han lærte sig det grønlandske sprog og erhvervede et meget grundigt kendskab til det grønlandske folk og dets kultur. Han forstod og sympatiserede med grønlænderne i den gamle tid, og for Fæster blev denne tids Grønland den store oplevelse.

Men arbejdet i grønlandstjenesten kunne ikke alene tilfredsstille Fæsters virkelyst. Hans arbejdsevne var stor og hans trang til at erhverve viden umættelig. Han var et uhyre alsidigt menneske, hvis viden, overalt skabt med samme grundighed, greb ind over mange felter. Han var samlernatur og havde hjemme samlinger af samovarer og japanske parerplader, hvis tekniske udformning og kulturhistoriske betydning han naturligvis kendte tilbunds, han var en meget kyndig kender af kinesisk porcelæn, igen både teknisk og kulturhistorisk. Han var musikalsk og dyrkede en overgang med grundighed Beethovens sonater.

Fæster var nok teknikeren og ingeniøren, men han var ingenlunde bundet i en materialistisk tankegang. De mange endnu uforklarede fænomener, som ikke mindst parapsykologien optog ham meget, og han var i mange år medlem af bestyrelsen i »Psyisk Forsking.«

Fæster havde altid haft en stærk natursans, både en rent æstetisk og følelsesmæssig sans for de store linier i naturen, og for det liv der rører sig i den. Han var en fremragende svampekender og havde i det hele taget en stor botanisk viden. En anden af Fæsters interesser, som også havde bund i hans kærlighed til naturen, var mineralogien, og han var især en stor kender af Grønlands mineralogi.

Da krigen afskar forbindelsen mellem Danmark og Grønland, fik Fæster tid til at dyrke sin interesse for naturen. Han optog med stor energi et studium af gravehvepse, og efterhånden blev arbejdet med gravehvepsene Fæsters hovedinteresse. Han passede sit arbejde på Oliefabrikken om dagen og arbejdede på Zoologisk Museum til langt ud på natten. Andre vil berette om Fæsters indsats på dette område, men adskillige publikationer fra Fæsters hånd om dette emne taler deres sprog om den betydning, Fæster har haft for kendskabet til gravehvepsene.

Fæster var et sjældent menneske, og han øste med glæde af sin store viden. I sin tankegang og sine handlinger var han altid forstående og hensynsfuld, og han havde ved siden af sine andre begavelser også evnen til at kunne berette.

Vi, der havde det held at omgås Fæster, føler os berigede af dette samvær, og vi vil mindes ham med glæde og respekt.

Villy Andersen.